

שער הזוהר – בולעטין 27

והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע

ארגון מוקדש לעורר על לימוד ספר הזוהר הקדוש, כמו שכתוב:
בחיבורא דא יפקון מן גלותא, וכל המעורר ללמוד זוהר הקדוש
מקרב בזה ביאת משיח צדקיננו במהרה בימינו אמן
חודש כסלו תשס"ב

שאלה?

- א. אמור נא לי, האם מותר ללמוד זהר הקדוש קודם חצות הלילה?
- ב. האם יש איזה ענין ללמוד זוהר בחודש אלול יותר מבשאר השנה?
- ג. האם יש ענין מיוחד לבעל תשובה ללמוד זוהר?
- ד. האם הוא אמת שבלימוד הזוהר מקרבים את הגאולה?
- ה. האם כשלא לומדים זוהר, נמצא שלומדים תורה שלא לשמה?
- ו. איפה כתוב בספרי בעל שם טוב שצריכים ללמוד זוהר בכל יום?

תשובה על שאלות א-ו

הנה נודע שבימות החול קודם חצות הלילה יש שליטה גדולה לכחות החיצונים רח"ל (כמבואר בזוהר פרשת לך לך דף צב וברמ"ק שם), לכן כתבו המפרשים שאין מן הראוי לעסוק בזמן זה בסתרי תורה (עיין בהקדמת ספר אור עינים סוף כלל לא).

אכן אין איסור גמור רק עצה טובה להשגה, ולכן בספרים הקדושים לא חששו לזה בשעת הצורך (עיין בהוספת המהרצ"א אות מט, ובכסא אליהו עמוד ק), וגדולי ישראל עסקו בזמן זה בעיון בסתרי תורה (עיין במנחת יהודה עמוד 169), וכן אנו רואים שמנהג ישיבות המקובלים בעיה"ק ירושלים ת"ו ובחוץ לארץ לעסוק בסתרי תורה ובספר הזוהר גם בחצות הראשונה של הלילה.

חודש אלול ראוי ללימוד התיקונים בשופי

א) גודל מעלת אמירת תיקונים בחודש אלול, שמזכך הנפש רוח ונשמה

א. אנשי מעשה נהיגי לומר בכל יום מאותם ארבעים יום שמראש חודש אלול עד אחר יום כפורים איזה דפים מספר הקדוש תיקוני הזוהר, ומכוונים לגמור כל הספר עד יום הכפורים. ועיין בספרים שהלהיבו מאד על לימוד התיקונים זהר בארבעים יום אלו. ואף שאינו מבין, מכל מקום הלשון של הזוהר הקדוש והתיקונים מסוגל מאד לנשמה. (מטה אפרים סימן תקפ"א)

ב. כבר נהגו גם כן חסידים ואנשי מעשה בכל יום מאותן מי ימים מר"ה עד יוהכ"פ בספר הקדוש תיקוני הזוהר, כי לימוד בימים הקדושים אלו מטהר הגוף והנשמה, וסגולתו לקרב הגאולה בב"א. (קצה המטה למטה אפרים שם ס"ק כ"ג)

ג. בשם הרב ז"ל: אשרי למי שישלים ספר תיקונים בימים הללו. (מט"א סימן תר"ג ס"ק ט')

ד. כמה ארכי"ן הוא זה, מרפא וארוכה לימוד הזה, כאשר העד העיד בנו עדות נאמנה, הרב הקדוש האר"י זי"ע, ויהי עדי"ו אמונה, שכל הרגיל בלימוד הזה"ק אעפ"י שאין לו חלק בבניה, מזכך את נפש רוח נשמה כבן או"ר באי"ם לבניה, ובפרט בספר התיקונים היינו דאהניא לי, תעל"ה באיתנ"ה שקי"ד ליה, ותקנת הקדמונים, ללמוד בספר התיקונים מר"ח אלול עד יום הכפורים לברר אוכל מתוך פסולת שדרך התינוק לפר"ר, בלימוד זה בא עדי ברורי"ן בפי זה בורר. וקיימו וקבלו היהודים עליהם ועל זרעם, בנדבות הלב המתנדבים בעם, ועליהם קבענו חובה, ללמוד דבר יום ביומו אז ירדו לשעורי"ן שעורא זוטא ושעורא רבה. (הקדמת הרב המביא לבית הדפוס ס' התיקונים דפוס ליוורנו, כהר"ר יצחק פרחי זי"ע)

ה. פעם א' הי' מדבר מענין אלול ואמר, שמה שנוהגין לומר תיקונים באלול, ש[מ]הניגון של התיקונים וכו' נעשה דברים עליונים ותיקונים גדולים למעלה. (שיחות הר"ן אות קכ"ז)

ב) תיקון לבעל תשובה לאמר ה' דפי"ן זהר או תיקונים בכל יום, שמטהר הגוף והנשמה

א. ראוי לקבוע עצמו ללמוד חמש דפים זהר בכל יום, והוא תועלת גדולה ותיקון גדול לנפש להאירה ולזככה ולתקנה, ולכלות קוצים, מדות רעות ותאות רעות, לזכות בנועם ה', והוא מרפא ותיקון לחטאים ופשעים של הנפש. וכן נתן מרן האריז"ל תיקון לבעל תשובה שיאמר חמש דפים זהר או תיקונים בכל יום, וכן נהג מורי ורבי דודי הקדוש מוהר"ר צבי. (נתיב מצותיך למהר"א מקאמארא, שביל התורה אות א' סי' ל"א)

ב. בדור הזה האחרון, מי שאינו עוסק בספר הזהר ותיקונים וכתבי מרן האר"י שהם חיים ממש לנפש, בלולה במקרא ובמשנה ובתלמוד ופוסקים, ידע נאמנה שכל תורתו שעוסק הוא משפה ולחוץ, כדואג, ואין לו עסק בחיים והארה לנפש, והוא כולו טעות ורמאות, ואינו עוסק בתורה אלא להיות מאנשי שם, להיות רב וראש גדול הדור ולהשתרר על הבריות, ואין לו חיים ולא חלק בחיים. ועיין בתיקוני ז"ח: לית בנו מאן דיתער לגבה לרצות לה עם בעלה, צווחין בכל יומא וליליא באורייתא דעל פה בכמה קושיין וצווחין בה ככלבין דאמרו ה' ה' ה' עותרא ה' ה' יקרא, ולית מאן דישתדל לסלקא שכינתא. ובודאי לא ישיג אורחות חיים אלא על ידי לימוד הזהר וכתבי מרן הרח"ו בלבד, וכן בספר שערי אורה שכולו אור. וכבר הארכנו הרבה מזה שלא תהי' מקובל, אלא עבוד מאהבה ועבוד מיראה.

ובדור הזה האחרון אי אפשר להמשיך שכינתא עליונה אלא על ידי הזהר וכתבי מרן הרח"ו בלבד שנאמרו ברוה"ק, ובדור הזה מי האיש החפץ חיים אוהב ימים מבלי לבלות יום בלתי קדושה לראות טוב עוה"ב בעוה"ז ידבק בספר הזהר וכתבי מרן הרח"ו בלבד שנאמרו ברוה"ק. (היכל הברכה פ' עקב ז', י"ט)

ג. ובכן יהי רצון מלפניך שיטע אהבתו ותורתו בלבנו ללמוד בחיבור זה בלב שלם ובחשק רב, כי הוא מטהר הגוף ומקדש הנשמה לכל הלומד בחודש אלול אפילו בגירסא בעלמא באין מבין פירוש אמריו. (הקדמת ספר כסא מלך על התיקונים)

ג) התיקונים - סגולתן למתק הדינין

תיקוני זהר. נ"ל שנקרא ספר התיקונים, כי מדבר בכאן בזה הספר מיחודים וצינורות הספירות, והם נקראים בלשון הקודש הזה תיקונים, כמו שאמר (בתיקון א') [בהקדמת התיקונים] אנת הוא דאפיקת עשר תיקונים וקרינן להון עשר ספירות.

והנה הספירות הם היו נקודות וכו', ורוב דברי זה הספר הולך ע"ד צירופי השמות ויחודים, והם עצם עולם התיקון ממ"ה וב"ן החדש על ידי התייחדם בצינורי הספירות לאסתכלא אנפין באנפין למתק הדינין. לכן נקרא זה הספר תיקונים, כי מדבר ביחודים תיקון עולמות, לברר וללבן הטיב מן הסיגים והפסולת ע"י יחודי שמות הקדושים בכלים מכלים שונים לפי הזמן והשעה והעולם אשר הוא מדבר בו הקדוש הזה. משא"כ ספר הזהר שרוב דבריו טובב על עצמות המדות בדרך חיים ותוכחות מוסר ואינו מדבר מן יחודים זולת במקומות מועטים ובספרי אדרא וספרא דצינעותא. (הר"ר צבי הירש זידיטשוב בריש ספר התיקונים שלו)

ד) הטעם שנתפשט לימוד התיקונים בימי התשובה יותר מן הזהר

הני מילי מחיים, מודעת זאת בכל הארץ מזמן אשר הציץ זורח או יקרות של שני המאורות, ספר התיקונים וספר הזהר, קיימו וקבלו היהודים קהל עדת ישראל להחזיק בלימוד הקדוש של ספר תיקונים

והזהר יחיד ורבים, מנער ועד זקן. והגם דאין לאל ידם להשיג ולהבין סוד אמרות טהורות שבספרים הקדושים האלו, אף על פי כן שותים בצמא את דבריהם ומתלהבים בקריאתם מאד מאד.

ברם אם החזיקו במקום אחד בלימוד זה הקדוש מאה אנשים, הנה בלימוד התיקונים מחזיקים אלף אנשים, כמעט רוב בעלי בתים מחזיקים בלימוד התיקונים. וזה דרכן ומנהגם בכל שנה ושנה. והטעם שנתפשט לימוד התיקונים בימי התשובה יותר מן הזהר, כי כל אדם אשר יחטא הוא פוגם יותר בעשיה באבי"ע שבה, וידוע כי השבעים תיקונים שעשה ר' שמעון בר יוחאי זיע"א כיון שנדרשים יותר בדרך המספר, על כן לימודם מתקן בעולם עשיה יותר ששם הוא סוד המספר והחשבון. לכן בימי התשובה הכל רגילים בספר התיקונים. (בן איש חי בהקדמתו לספרו בניהו) ועיין ג"כ להלן פט"ז ס"ג, מס' חסד ואמת.

ה) תיקוני הנפש והגוף

וזאת לפנים בישראל, רב בעלי"ם מכבש"י א-ל באחד באלול ר"ה למאש"ר באימ"ה רצון קונם, האלילים מתאשרים בפני אשמים, כי אתיא למודי"ן מדי שנה ושנה, ב"א על"י מקרא, ב"א על"י משנה, ה"ן סדר למשנה בספר תיקונים קנ"ה וצו"ף, תיקוני הנפש ותיקוני הגוף, לשם גרוסי"ן גומרים הללו מטהרי"ן והללו אושרי"ם כל באיה ל"ו ישובון. (מתוך הקדמת המגיה לתיקוני זהר דפוס בילוגראדו)

ו) סוד תיקוני הזוהר שגילה הרשב"י

רשב"י גילה ופתח העי פנים שבמלת בראשית, וקרא אותם תיקוני זהר, מפני שהוא לשון אור, ואו"ר גימ' ר"ז, והוא האור הגנוז שגנוז הקב"ה בתורה וכו', שע"י זה יהי ביכולת האדם לתקן כל מה שעבר עליו ע"י תשובה, ועל ידי זה יברך אותו השי"ת שיהי חטאיכם כשנים הללו, שסדורות ובאות מששת ימי בראשית, ואז כשגל ילבינו.

ולכן נוהגין ישראל ללמוד בספר התיקונים בחודש אלול ועשרת ימי תשובה, שאלו הארבעים יום הם ימי רצון שאז נתנו הלוחות שניות למשה רבינו ע"ה עם כל הדברי תורה, ולתקן הכל ע"י תשובה. (פרי צדיק לרבינו צדוק הכהן מלובלין זי"ע, סימן ח' דף נ"א ע"א)

ז) הבעל שם טוב מעורר על לימוד תיקוני זוהר

א. הנני רושם לך תלמידי המובהק הרב הגאון הקדוש מ' יעקב יוסף הכהן נ"י בקצרה על נייר קטן בכיון בכדי שתשא אותו בכל עת. קבלתי ממורי ורבי וכו' [הבעש"ט], תיקונים ילמד בכל השנה בכל יום. (כתר שם טוב)

ב. איעצך ויהי אלוקים אתך, בכל לילה קודם השינה ממש תלמוד מאמר אחד מתיקוני הזוה"ק ואז תישן בטח ובל תירא. והשי"ת יטע בלבנו אהבתו ויראתו דוקא, אכי"ר. מנאי מורו ישראל במוהר"ר אליעזר בע"ש ממעזבוז. (כתר שם טוב)

ח) התופס חלק מן האחדות כאילו תופס כולו

הניעור בלילה, היינו שהוא ניעור ועוסק רק בלבושי התורה בחלק הנגלה הנקרא ליל"ה כידוע, ואינו חפץ מאור התורה, כי או"ר גימטריא ר"ז, היינו ברזי התורה וסודותיה, שזהו בחי' תורת ה' שנק' יו"ם, הרי זה דומה כאילו דוחה את האחדות כולו ומתחייב בנפשו. משא"כ אם חפץ גם תורת הנסתר, הגם שאי אפשר לו להשיגו, על זה נאמר כי אם בתורת ה' חפצו, וכמו שפי' האלשיך הק', וכאילו השיג גם חלק זה שבתורה, כי התופס חלק מן האחדות כאילו תופס כולו וכו'. (כתונת פסים פ' קדושים)

ט) עורו ישנים מתרדמתכם

א. שמעו אלי רודפי צדק, אינון דתבעי רזא דמהימנותא, אינון דאתדבקו בקשורא דמהימנותא, אינון דידיעין אורחוי דמלכא עילאה, קריבו שמעו. (זהר ח"א דף קנ"א ע"ב. ח"ב דף י"ב ע"ב)

ב. קל נעימותא אתער, אתערו ניימין דמיכין דשינתא בחוריהון [ואינם מבקשים להשיג סודות התורה, ד"א], ולא ידעי ולא מסתכלן ולא חמאן, אטימין אודנין, כבדין דלבא, ניימין ולא ידעין, אורייתא קיימא קמייהו, ולא משגיחין ולא ידעי במה מסתכלין, חמאן ולא חמאן, אורייתא רמאת קלין, אסתכלו טפשין, פתחו עיינין ותנדעון, לית מאן דישגח, לית מאן דירכין אודניה, עד מה תהוון בגו חשוכא דרעותיכו, אסתכל למנדע ויתגלי לכוון נהורא דנהיר. (זהר ח"א דף קס"א ע"ב בס"ת)

וזהו שאמרו בתיקונים (תיקון ל' נתיב תנינא), וז"ל: קומו ואתערו לגבי שכינתא דאית לכוּן לבא בלא סוכלתנו למנדע בה, ואיהי בינייכו [קומו והתעוררו בשביל השכינה הקדושה, שהרי יש לכוּן לב ריקן בלי בינה לדעת ולהשיג אותה, אע"פ שהיא בתוככם]. ורזא דמלה קול אומר קרא, כגון קרא נא היש עונך, ואל מי מקדושים תפנה, והיא אומרת, מה אקרא, כל הבשר חציר, כולא אינון כבעירן דאכלין חציר, וכל חסדו כציץ השדה, כל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין. [וסוד הדבר, כמ"ש (ישעי' מ')] קול אומר קרא, [שקול דופק בלבו של כל אחד ואחד מישראל לקרות ולהתפלל להרמת השכינה הקדושה, שהיא כללות נשמות של כל ישראל (ומביא רא' מהכתוב קרא נא היש עונך, שקריאה פירושו תפילה), אבל השכינה אומרת] מה אקרא, [כלומר אין בח כח להרים את עצמי מעפר, בשביל] שכל בשר חציר, [כולם המה כבהמות אוכלי עשב וחציר, כלומר שעושים המצות בלי דעת כמו בהמות], וכל חסדו כציץ השדה, [כל החסדים שעושים, לעצמם הם עושים, כלומר שאין כוונתם במצות שעושים, שתהיינה בכדי להשפיע נחת רוח ליוצאם אלא רק לתועלת עצמם הם עושים המצוות]. ואפילו כל אינון דמשתדלי באורייתא, כל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין, [ואפילו הטובים שבהם, שמסרו זמנם על עסק התורה, לא עשו זה, אלא לתועלת גופם עצמם, בלי כוונה הרצויה, בכדי להשפיע נ"ר ליוצאם]. בהווא זמנא [וכו'] רוח הולך ולא ישוב, לעלמא, ודא איהו רוחא דמשיח. [בעת ההיא נאמר על הדור, רוח הולך ולא ישוב, להעולם, דהיינו רוח המשיח, הצריך לגאול את ישראל מכל צרותיהם עד לגאולה השלימה לקיים הכתוב, ומלאה הארץ דעה את ה' וגו' הרוח הזה נסתלק לו והלך, ואינו מאיר בעולם].

וי לון מאן דגרמין דיזיל ליי מן עלמא, ולא יתוב לעלמא, דאילין אינון דעבדי לאורייתא יבשה, ולא בעאן לאשתדלא בחכמה דקבלה. [ואוי להם לאותם אנשים הגורמים שרוחו של משיח יסתלק וילך לו מהעולם ולא יוכל לשוב לעולם, שהמה הם העושים את התורה ליבשה, כלומר, בלי משהו לחלוחית של שכל ודעת, כי מצטמצמים רק בחלק המעשי של התורה, ואינם רוצים להשתדל ולהבין בחכמת הקבלה, לידע ולהשכיל בסודות התורה וטעמי מצוה]. ווי לון דגרמין עניותא וחרבא וביזה והרג ואבדן בעלמא. אוי להם, שהם גורמים במעשיהם הללו, שיהיו עניות וחרב וחמס וביזה והריגות והשמדות בעולם]. (הקדמת ה"סולס" אות ע')

וועד לעורר על לימוד ספר הזוהר הקדוש